

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0525U000173

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-04-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дудаш Тамара Іванівна

2. Tamara Dudash

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4424-052X

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 12.00.01

Назва наукової спеціальності: Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 27-03-2025

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 35.051.03

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.07

Тема дисертації:

1. Правова аргументація: загальнотеоретична характеристика.
2. Legal Argumentation: the View of Legal Theory.

Реферат:

1. Дисертацію присвячено вивченню правової аргументації крізь призму загальної теорії права. У дисертації ретельно проаналізовано, зокрема з залученням загальнотеоретичних надбань, зміст понять аргументації й правової аргументації та їхнє співвідношення з суміжними поняттями правового обґрунтування, доказування, пояснення, мотивування, переконування. В науковій літературі, не лише українській, чіткого розмежування між поняттями, що їх використовують в теорії правової аргументації, немає. Тож на підставі загальнотеоретичного аналізу запропоновано розмежування суміжних понять, класифіковано правову аргументацію за юридично значущими критеріями для виявлення її видової специфіки. Проаналізовано основні підходи до досліджування правової аргументації: логічний, риторичний та діалектичний. З одного боку, три представлені в цій дисертації підходи можна вважати усталеними в доктринальних джерелах. З другого боку, дослідження правової аргументації представлені численними авторськими концепціями, належність яких до певного підходу потребує обґрунтування. З огляду на це підходи до досліджування правової аргументації розглянуто у дисертації крізь призму концепції раціональності та особливостей саме

теоретичної моделі аргументації, покладеної в їхню основу. Це допомогло обґрунтувати специфіку теоретичної моделі правової аргументації, її змістове наповнення та придатність для дослідження того чи іншого аспекту правової аргументації та належність до нього концепції правової аргументації певного автора. Запропоновано загальнотеоретичну модель правової аргументації. Питання про загальнотеоретичну модель правової аргументації взагалі не ставили в дослідженнях правової аргументації. Проте, як і інші загальнотеоретичні поняття, правова аргументація може і має бути представлена у вигляді юридичної конструкції, створеної за допомогою методу моделювання. У цій дисертації запропоновано й обґрунтовано загальнотеоретичну модель правової аргументації, яка охоплює такі елементи: склад правового аргументування, інструменти правового аргументування, реконструювання й оцінювання правової аргументації за запропонованою методикою. Запропонована загальнотеоретична модель правової аргументації дала змогу обґрунтувати сутнісні ознаки правової аргументації та стала методологічним інструментом для аналізу правової аргументації в основних видах юридичної діяльності. Детально досліджено питання про засоби правової аргументації, центральне місце серед яких займають аргументи. Виявлено типи аргументів, що їх найчастіше використовують у правовій аргументації, запропоновано класифікацію таких аргументів за певними юридично значущими критеріями. Способи правового аргументування, аргументові структури та мовні засоби правової аргументації також стали предметом вивчення та пошуку їх застосовування в аргументувальній практиці уповноважених суб'єктів у різних видах юридичної діяльності. Виявлено сутнісні ознаки та констатовано проблеми правової аргументації у різних видах юридичної діяльності. Дисертація містить дослідження прикладів правової аргументації у правотворчості, правотлумаченні й правозастосовуванні. Реконструйовано використані аргументи й аргументові структури, які далі оцінено, де це підставно, за запропонованою методикою встановлення індексу аргументованості правових приписів. Дисертація насичена значним обсягом матеріалу з аргументовчої практики. Практична цінність дослідження полягає в можливості використання його результатів уповноваженими на юридичну діяльність органами (законодавцем, судами, іншими органами, які зобов'язані обґрунтовувати свої рішення), інституціями громадянського суспільства, правниками для покращення побудови аргументів у процесі їхньої аргументувальної діяльності під час взаємодії з правозастосовчими суб'єктами.

2. This dissertation explores key issues of legal argumentation from the standpoint of general legal theory, analyzing the activity of legal arguing by authorized institutions and individuals, and its product – legal argumentation. The research provides a comprehensive and multi-layered study of reasoning processes within various types of legal practice. The first chapter focuses on linguistic analysis of central concepts, including argumentation, reasoning, justification, motivation, persuasion, explanation, and proving. Their definitions, distinctions, and interrelations are clarified through a synthesis of existing legal and philosophical literature. A classification of legal argumentation is also presented to define its functional boundaries and demonstrate its role in legal decision-making. The second chapter outlines traditional approaches to legal argumentation – logical, rhetorical, and dialectical. The topical approach is considered within the rhetorical domain, while pragma-dialectical analysis is included in the dialectical. Theoretical models within each approach are examined for their relevance to legal arguing. The author identifies distinctive features of each approach and their contribution to understanding legal argumentation in the context of legal theory. In the third chapter, a theoretical model of legal argumentation is proposed. It includes the body (corpus) of legal arguing, tools, and procedures for reconstruction and evaluation. The body comprises the argumentative situation, roles (i.e., arguer, recipient, reconstructor, legal audience), and the subject and substance of arguing. Tools encompass arguments, argument schemes, argumentation structures, methods, and procedural rules. Evaluation is based on distinct criteria of reasonableness and persuasiveness, with an original methodology developed to assess judicial reasoning. This model contributes significantly to systematizing and analyzing legal thought processes. The fourth chapter analyzes the instruments of legal argumentation. A detailed distinction is made between arguments, argument schemes, and explanations. The work defines and classifies legal arguments, presenting a typology including interpretative arguments. The synergy between legal interpretation and legal argumentation is examined,

emphasizing their interplay in the Ukrainian context. Additionally, methods and patterns of argumentation, argumentation structures, and linguistic tools used in Ukrainian legal practice are explored to showcase the complexity and richness of legal discourse. The fifth chapter applies theoretical insights to practices of law-making, law application, and official interpretation, analyzing them as core types of legal activities. The empirical study identifies key features and challenges of law-making argumentation, judicial argumentation, and law-interpretative argumentation. Specific cases are reconstructed and evaluated using the developed methodology. The analysis highlights procedural gaps, such as complexities in interpreting the Constitution of Ukraine, the unclear role of foreign arguments, limited recognition of precedents, and the varied impact of multiple argument structures in shaping legal reasoning.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Дудаш Т. Правова аргументація: загальнотеоретична характеристика : монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2024. 744 с.
- 2. Дудаш Т. Правова аргументація: стан та перспективи дослідження. Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. Серія юридична. 2016. Випуск 62. С. 3–13.
- 3. Дудаш Т. Правова аргументація: до питання про загальне поняття. Право України. 2016. № 8. С. 99–106.
- 4. Дудаш Т.І. Особливості аргументування рішень Європейського суду з прав людини (до характеристики методологічних підходів). Право України. 2017. № 4. С. 156–167.
- 5. Рабінович П., Дудаш Т. Правнича мова: основні складники (загальнотеоретична характеристика). Вісник Національної академії правових наук України. 2017. № 1. С. 17–29.
- 6. Рабінович П., Дудаш Т. Правова аргументація: терміно-поняттєвий інструментарій дослідження. Вісник Національної академії правових наук України. 2016. № 2 (85). С.8–20.
- 7. Дудаш Т.І. Основні методологічні підходи до розуміння й дослідження правового аргументування й правової аргументації. Вроцлавсько-Львівський юридичний збірник. Львів, 2017. Вип. 8. С. 103–123.
- 8. Дудаш Т.І. Логічний підхід до правової аргументації. Вроцлавсько-Львівський юридичний збірник. Вроцлав: Видавництво Вроцлавського університету, 2020. Вип. 11. С. 91–109.
- 9. Дудаш Т. Склад (корпус) правової аргументації: загальнотеоретична характеристика. Публічне право. 2021. №2. С. 138–148.
- 10. Дудаш Т. Інструменти правового аргументування й правової аргументації: загальнотеоретична характеристика. Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. Серія юридична. 2021. Вип. 73. С. 3–13.
- 10. Дудаш Т. Інструменти правового аргументування й правової аргументації: загальнотеоретична характеристика. Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. Серія юридична. 2021. Вип. 73. С. 3–13.
- 12. Rabinovych P., Dudash T. Legal Argumentation: Some General Theoretical Aspects. Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine. 2022. Vol. 29. No. 1. P. 13–25
- 13. Дудаш Т. Мовні засоби правової аргументації: загальна характеристика. Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. Серія юридична. 2022. Вип. 74. С. 12–22.

- 14. Дудаш Т. Аргументування у правотворчості: деякі загальнотеоретичні питання. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. №8. С. 35–40.
- 15. Рабінович П. М., Дудаш Т. І. Аргументи у правовій аргументації: деякі загальнотеоретичні аспекти. Вісник Національної академії правових наук України. 2022. Т. 29. № 3. С. 47–68.
- 16. Дудаш Т. Базові поняття теорії правової аргументації: зміст та співвідношення. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. №9. С. 28–33.
- 17. Рабінович П. М., Дудаш Т. І. Правозастосовче аргументування у судовому процесі (загальнотеоретичні аспекти). Вісник Національної академії правових наук України. 2022. Т. 29. № 4. С. 15–36.
- 18. Дудаш Т.І. Зважування й балансування прав людини як спосіб правового аргументування. Право України. 2023. №6. С. 33–50.
- 19. Рабінович П. М., Дудаш Т. І. Правотлумачне аргументування у конституційному судочинстві в Україні (загальнотеоретичні аспекти). Вісник Національної академії правових наук України. 2023. Т. 30. № 3. С. 74–97.
- 20. Дудаш Т. Типологія аргументів у правовій аргументації. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. №3. С. 31–39.
- Дудаш Т. Аргументувальні структури у правовій аргументації. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. №4. С. 36–41.
- 22. Дудаш Т. Риторичний підхід до правового аргументування й правової аргументації. Філософія права й загальна теорія права. №1. 2020. С. 110 – 131.
- 23. Дудаш Т. Діалектичний (діалогічний) підхід до правового аргументування й правової аргументації. Філософія права й загальна теорія права. №2. 2020. С. 145–165.
- 24. Rabinovych P. M., Dudash T. I. Legal Argumentation: Some General Theoretical Aspects. Щорічник українського права : зб. наук. пр. / відп. за вип. Є. А. Гетьман. Харків : Право, 2023. №15. С. 12–34.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: посилення заргументованості судових та інших правозастосовчих рішень

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0112U003525; 0118U000622; 0121U110293; 0124U002271

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рабінович Петро Мойсейович
2. Petro Rabinovych

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стеценко Семен Григорович
2. Semen Stetsenko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Верховний суд

Код за ЄДРПОУ: 41721784

Місцезнаходження: вул. П. Орлика, 8, Київ, 01043, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Козюбра Микола Іванович
2. Mykola Kozubra

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, буд. 2, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стівба Олексій Вячеславович
2. Oleksii Stovba

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.12

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса" Міністерства юстиції України

Код за ЄДРПОУ: 02883133

Місцезнаходження: вул. Золочівська, буд. 8-а, Харків, Харківський р-н., 61177, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство юстиції України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рабінович Сергій Петрович

2. Sergii Rabinovych

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.12

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Косович Віталій Мирославович

2. Vitalii Kosovych

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Луць Людмила Андріївна
2. Ludmyla Lutz

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Решота Володимир Володимирович
2. Volodymyr Reshota

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ярмол Лілія Володимирівна
2. Lilia Yarmol

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Нор Василь Тимофійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Нор Василь Тимофійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Семків В.О.

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна